

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELŐLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
vztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELNIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.
Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT—(FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr Emil Unger.

:: :: Administration: Ungarischer :: ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A sopronkőhidai pisztrángtenyésztés és ennek tanulságai. *dr. Mika Ferenc és dr. Varga Lajos.* — A kopolyúpenész. *Papp Anna.* — Nyíltvízi halállományunk megmentése. *Szunyi Béla.* — Halászlét Rovignóban. *Kolosváry Gábor dr.* — Ujdonságok — Vegyesek. — Árverési hirdetés. — Társulatok — Egyesületek. — Külföldi lapszemle. — Árjegyzések — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Die Forellenteichwirtschaft bei Sopron—Kőhida und die Lehren derselben. — Über die Kiemen fäulnis. — Die Rettung des Fischbestandes unserer freien Gewässer. — Fischerleben in Rovigno. — Neuigkeiten — Gesellschaften und Vereine. — Auslandschau. — Fischpreise. — Annoncen.

A sopronkőhidai pisztrángtenyésztés és ennek tanulságai.

— dr. Udvardy Jenő fegyintézeti igazgató emlékének. —
Írták: dr. Mika Ferenc és dr. Varga Lajos (Sopron).

1. Bevezetés.

Néhai *dr. Udvardy Jenő* orsz. fegyintézeti igazgató a sopronkőhidai orsz. fegyintézet közelében 1933-ban beható tanulmányozás után pisztrángtenyésztet létesített, mely hamarosan magára vonta a szakkörök figyelmét is. Eredményei ma már általánosan elismertek s *Unger Emil dr.* hozzánk intézett leveléből tudjuk, hogy a sopronkőhidai pisztrángok az 1937. tavaszi országos mezőgazdasági kiállításon is feltűnést és elismerést szereztek. A szakkörök figyelmét nemcsak azért vonta magára, mert egyike a csonka ország nagyon csekély számú pisztrángtenyészteteinek, hanem inkább azért, mert a tenyésztet célszerűsége következtében nemcsak hazai, hanem külföldi viszonylatban is kimagasló, sőt bátran mondhatjuk, fényes eredményeket mutatott fel a nagyon rövid idő alatt is.

Dr. Udvardy Jenő igazgatót a sors megakadályozta abban, hogy sikereinek elismerését megérhesse. A halál hamar elragadta őt azoknak a tavacsáknak partjairól, melyek mellett olyan sok aggodalmat és bizakodást, olyan sok gondterhes órát, de még kevés örömet élt át. Amikor munkásságáról és elért eredményeiről ezekben

a sorokban megemlékezünk, az Ő emlékének óhajtunk nagy kegyelettel áldozni...

Dr. Udvardy Jenő pisztrángtenyésztésének minden mozzanatáról feljegyzéseket vezetett abból a célból, hogy annak teljes menetét pontosan ellenőrizhesse. Szándéka volt az is, hogy megfigyeléseit és tapasztalatait feldolgozza és a „Halászat” útján a nyilvánosság előtt is megismerteti. Mert nem önmagának dolgozott! Sokszor hangoztatta, hogy tevékenysége *kísérletezés is.* Azért szerette volna, hogy az eredményekre felfigyeljenek és követői akadjanak, miáltal az alkalmas, de kihasználatlanul elfolyó vizeink értékesítésével új gazdasági lehetőségek és értékek keletkezzenek.

A megboldogultnak özvegye és fia szívesek voltak jegyzeteinek egy részét rendelkezésünkre bocsátani. A pisztrángtenyésztést a nemes szándékú igazgató lelkében való megszületése és megvalósítása óta ismerjük, annak berendezését, fejlődését és kezelését állandóan figyelemmel kísértük. Alkotója emlékének való áldozásunk mellett *dr. Unger Emil* főszerkesztő úr ösztönzésére vállaltuk a feljegyzések feldolgozását és közzétételét.

Ámde célszerűnek véljük, hogy a sopronkőhidai pisztrángtenyésztés ismertetése mellett reámutassunk annak egyes *kérdéseire* is, megvilágítva a legújabb tudományos és gyakorlati megállapítások eredményeivel. Ezzel is a megboldogult emlékének szolgáljuk, hiszen Ő

nemcsak az idevágó óriási szakirodalomnak alapos ismerője volt, hanem a tudományos kutatások eredményeit is állandó figyelemmel kísérte. Ezzel az volt a célja, hogy a más helyekről szerzett ismereteit sajátos helyzetében és a maga kiválasztotta területen alkalmazza, sajátos viszonyaihoz idomítsa. Hisszük, hogy az így nyert tapasztalatok és elméleti megállapítások ismeretével a hazai pisztrángtenyésztés gyakorlati művelőinek számára is tanulságos útmutatásokat nyújtunk.

2. A sopronkőhidai pisztrángtenyésztés környékének természeti viszonyai.

a) A környék földtani viszonyai.

Sopron környékének geológiai viszonyait *dr. Vendl Miklós* legújabbán készült nagy munkájából alaposan ismerjük. Ennek alapján vázoljuk Sopronkőhida földtani viszonyait, hiszen a tenyésztőhely földtani viszonyainak ismeretét minden okszerű pisztrángtenyésztéshez elengedhetetlennek tartjuk.

Sopronkőhida Soprontól kb. 4 km-re ÉÉK-re egy kisebb *neogén* medencében fekszik.* Ez egyik része annak a nagy medencének, melybe Sopron is települt s amelyet azért röviden *Soproni Medencének* lehetne nevezni. Az egész soproni medencét kristályos palák keretezik, melyek az északstájerországi és alsóausztriai kristályospala-tömeg végső keleti nyulványai közé tartoznak. A medencét ez a kristálypala-alsóhegység K, DK, D és DNY-ról övezi, de É és ÉNY felől nincsen lezárva.

A *soproni* medencét a neogén, pleisztocén és holocén üledékes rétegei töltik ki.

A medence üledékeinek Sopronnál eddig ismeretes legrégebbi rétegösszlete a *Slier-faciesű* bádai agyag, mely a *tortonienbe* tartozik. A vízkutató és feltáró fúrások ezt az agyagot a medence belsejében is több helyen feltárták. A bádai agyag Sopron déli részén közvetlenül az alaphegységre települ és a külszínen is meg lehet találni.

A bádai agyagra a külszínen szintén feltárásban levő *tortonien*-korú lajtamész, majd a *szarmata*-korú konglomerátok, homokkövek és mészkövek következnek. A lajtamésznek nagyon szép feltárása a Sopronkőhida közelében levő fertőrákosi kőfejtőben látható. A *szarmata*-rétegekre *pontusi* konglomerátok, agyagok és folyami homokrétegek következnek. A medence rétegsorát a kisebb kiterjedésű *pleisztocén* és *holocén* lerakódások zárják be.

(Folyt. köv.)

A kopoltyúpenész. (*Branchiomyces sanguinis* Plehn)

Írta: Papp Anna.

A halakat pusztító betegségek közül a legveszedelmesebbek egyike az ú. n. kopoltyúpenész, mely tógazdaságokban többnyire a meleg nyári napokon üti fel fejét és sokszor az egész halállomány is áldozatul eshetik. Ennek a betegségnek kórokozója a *Branchiomyces sanguinis* Plehn nevű gomba, mely a pontyok és compók kopoltyú-megbetegedését idézi elő. A *Branchiomyces sanguinis* nevű gomba nem a kopoltyúk külsején, hanem annak belsejében a vérerekben tenyészik. A gombafonalak eltömik a vérereket s ezáltal fulladásos halált okoznak. A kopoltyúpenésztől megátadott halak feltűnően ellustulnak, elvesztik élénksé-

* *Dr. Vendl Miklós*: Die Geologie der Umgebung von Sopron. I. Die kristallinen Schiefer. — Sopron, 1929.

Sopron környékének geológiája. II. rész: A neogén és a negyedkor üledékei. — Erdészeti Kísérletek, 1930. XXXII. köt.

güket, a sekély vizekben úszkálnak és könnyen meg lehet őket fogni. Gyakran látni a beteg halakat, hirtelen körbe forogni majd oldalfekvésbe kerülnek és nem sokára néhány roham után elpusztulnak. Ezt a görcsös rángatózást valószínűleg a fulladás elleni küzdelem váltja ki.

A betegség a halakon semmiféle külső elváltozást nem idéz elő. Azonban, ha a kopoltyúfedőket felemeljük, azonnal észrevesszük a bajt. A kopoltyúk ugyanis súlyos elváltozást mutatnak. A kopoltyúlemezek foltosan színezettek, részben teljesen halványak, részben vérrel befutott feketés vörösek, sőt némely helyen kimartak, mintha meg volnának rothadva. Ezt a színeződést a gombafonalak okozzák, melyek 9—15 mikron hosszú fonalaikkal eltömik a kopoltyú-ereket s így ez a szükséges vért nem kapván meg, részben elhal. Gyakran gyapotszerű penész-bevonatot találunk a kopoltyúkon, ez a mindenütt jelenlevő *Saprolegnia*, mely a megbetegedett kopoltyúkon könnyen megtelepszik. A gombák gömbölyű 5—6 mikron átmérőjű spórákat termelnek, melyek a csöveket megtöltik, a vér haemoglobin tartalmát 20—30%-ra csökkentik. A normális vér haemoglobin tartalma ugyanis 55—60% körül van. Ez a lecsökkentett haemoglobin tartalom a vér alvadó képességét igen megnöveli.

A kopoltyúpenész általában nyári halbetegség, mely a nyári hónapokban, május és augusztus közötti időben, mikor a víz hőmérséklete 20 C°-on felül van, szokta fejét felütni. *Scheuring* és *Gaschott* ugyan 14—16 C°-nál is talált kopoltyúpenészt, de ez ritkább dolog. A veszteség a betegség kitörésétől az első napokban igen nagy, de körülbelül nyolc nap elteltével csökken az elhullás. Kicsi és nagy hal egyaránt áldozatul eshetik. *Scheuring* és *Demoll* megállapították, hogy nem minden fertőzött hal pusztul el, a megátadott kopoltyú részek a hámszövetek elburjánzása folytán lemezszerű képletekké fejlődnek, részben elhalnak, és leválnak. Az ilyen halak még sokáig felismerhetők lépcsőszerűen kimart kopoltyúikról.

Schäperclaus szerint a *Branchiomyces sanguinis* kifejlődésének kiváltképpen kedveznek az ú. n. jó tavak, melyeknek vize fokozott mértékben tartalmaz organikus anyagot és növényzetet. Noha az ilyen vizeknek oxigéntartalma nappal néha igen nagy, még ez a fokozott oxigéntartalom sem képes a beteg halak oxigén igényét kielégíteni. Célszerű tehát *Schäperclaus* szerint a víznek mindgyakoribb felfrissítése. Ugyancsak az ő megfigyelése szerint ilyen tavaknak hidrogén-ion (pH) koncentrációja a szokottól rendszeren eltérő. A kopoltyúpenész terjedésének megakadályozására ajánlatos a víz hőmérséklet csökkentése, — amennyiben az módunkban áll, — s a víz oxigéntartalmának emelése. Erősebb vízáramlás létesítése és az árnyékot adó növények eltávolítása útján történhetik. Ajánlatos továbbá, meleg időben a beteg halakat nem etetni, a tavakat pedig, melyekben kopoltyúpenész volt, lehalászás után kiszárítani és mésszel fertőtleníteni. Továbbá jó a betegség alatt a vizet mésszettel kezelni. Tapasztalatok azt mutatják, hogy a betegség a következő években ugyanazon tavakban könnyen kiújul.

Nyiltvízi halállományunk megmentése.

Ilyen és ehhez hasonló cím alatt a különböző újságokban már igen sok cikk jelent meg. Mindazokra a cikkíró urakra, akik nyiltvízi halállományunk megmentése érdekében dolgoznak csak hálával gondolhatunk. Azonban nagyon kérem ezeket a cikkíró urakat,

ne haragudjanak meg, ha cikkeik elolvasása után azt állítom, hogy a halállomány rohamos pusztulását, kivészését kivétel nélkül, mindnyájan megállapították, de a baj valódi okát, eredetét kilencven százalékban tévesen, helyi ismeret és közvetlen tapasztalás nélkül írták meg.

Előre kijelentem, hogy közleményemmel senkit, senkinek az érdekeit sérteni nem akarom, semmiféle halászati vagy más érdekeltégem nincs, halászati jog haszonbérelője nem vagyok. Észrevételeimet, mint sport-horgász a legjobb akarattal, mint meztelen valóságot írtam meg a nyíltvízi halállomány megmentése érdekében.

Kijelentem még azt is, hogy az alant elmondottak a Tisza folyóra vonatkoznak, de azt hiszem, hogy többé-kevésbé más nyíltvizeinkre is alkalmazhatók.

Igen sokan javasolják, hogy a Tiszába engedjenek több métermázsa különböző fajtájú halat, hogy ezzel a halállományt megmentsék. Természetesen úgy gondolják, hogy valamely tógazdaságtól kell a szükséges mennyiséget beszerezni és leszállítani a Tiszára.

Ez a megoldás semmi más, mint sok munkával, drága pénzen: falra hányt borsó. Ez a beengedett hal-mennyiség — tekintet nélkül a mennyiségre — csak addig lesz a mederben, amíg az áradás be nem következik. Mikor az áradás alkalmával a víz elönti a kubikgödöröket, minden hal (a kecsége kivételével) kitér a mederből az árterületre, tekintettel a sok természetes és könnyen, minden keresés nélkül megtalálható táplálékra és a jó, természetes ivó helyekre (Tisza jobb és bal partján, a védgát és meder között elterülő rész a Tisza egész vonalán kivételesen jó, természetes ivó hely). Az apadás beálltakor a legnagyobb kevés kivétellel visszahúzódik a mederbe, a többi pedig mind — az új ívással együtt — kint marad az összekötő csatorna nélküli kubik gödrökben. Itt a nagyját kifogják az orvhalászok, a sok métermázsa kishal pedig a gödrök kiszáradása után egytől-egyig elpusztul. Hogy mennyi métermázsa pusztul el az egész Tisza vonalán a kétoldali kubikokban, azt leírni sem lehet. (Az idén különösképpen sok, mert a ponty ívása kivételesen jól sikerült, de már kb. 80%-ban ivadék el is pusztult a kiszáradás következtében, a 20% pusztulása, gödrök kiszáradása éppen most van folyamatban, helyenként 10,000 számra a kishal hullá). Nálunk, Mindszenten a gát melletti lakosok éppen azzal a szándékkal vesznek tavasszal kiskacsát, hogy „majd felfeledik a kubiki kishalon.” Amikor a kubikgödörök kézdenek kiszáradni, az oszlásnak induló halbúztól az erdőben tartózkodni nem igen lehet. Egy-egy kubik gödörben 1. kgr-tól 2—3 métermázsaig található új ívású kishal. Legtöbbje ponty (a mostani apadás után 95%-ban ponty). A Tisza két oldalán, a meder és a védgát közötti részen hány ezer- meg ezer kubikgödör van? Hány száz, vagy ezer métermázsa kishal pusztul el évente — néha kétszer is — a medertől alig 50—100, néhol 20 méterre? Nem hangzik-e nevelésesen, mikor néhány mázsa, messziről hozott kishal beengedéséről van szó akkor, amikor ezer métermázsa számra pusztul el a Tisza közvetlen közelében, a meder és gát között az ivadék hal?

Még ezek a kubikgödörök levezető csatornával, szabályozható kapukkal és szakaszonként egy-egy, állam által fizetett, rendes állandó halörrel, — ki levezető csatorna kapuit is kezelné — mikor kishalak annyira növekednének, hogy a Tiszán életképesek, a kapukat kinyitná, a halakat a mederbe engedné, — (így a kubiki orvhalász is kivészne, mert mikor a kapu le van zárva, a vízállás oly magas, hogy abban halászni képtelen. Vi-

szont kapu kinyitásakor a víz halakkal együtt egy éjjel kifolyik) ellátva nem lesznek, kár minden halasítás és akármilyen más megoldás tervezetése, mert az ügyis csak tervezetetés marad vagy eredménytelen lesz.

Évtizedek óta élek közvetlenül a Tisza partján és minden napi megfigyeléseim alapján állíthatom, hogy egy-két évtized mulva az egész világon keresett tiszai-hal emlék lesz csupán, a tiszai halász szerszámai pedig múzeumi tárgyak és azok a tiszai halászok, — több ezer, akik ezelőtt a halászatból éltek, koldúsbokra jutnak. Ezek az öreg halászok nem mennek el más munkára egyrészt, mert legtöbbje már idősebb, más munkát végezni nem bír (mint pl. földmunka), másrészt pedig azért, mert minden őse a halászával foglalkozott, ez az ő mestersége is, ehhez ragaszkodik. Annyira megszokta, hogy nem bír nélküle megélni. Ott bukik fel a csónakjában, de más foglalkozás után nem néz. Ezt mi csak úgy tudjuk teljesen megérteni, ha állandóan közöttük élünk.

A halállomány pusztulását illető állításaim bizonyítására hajlandó vagyok, akit csak akár milyen kicsit is érdekel, egy esetleges kiszállás alkalmával terepet bejárni, vezetni és a szükséges felvilágosítással — esetleg a tiszai kishalászok bevonásával is — ellátni. Még az volna a leghelyesebb, ha két hétig a kiszálló úr itt nyaralna. A Tiszán jó strandfürdők van.

Fenti ügyben felkérésemre már volt szíves kijönni Budapestről vitéz Illésy Zoltán miniszteri tanácsos úr, ki fáradságot nem ismerve, 36 fokos melegben járta Balló igazgató főmérnök úrral és velem a kubikgödöröket és személyesen tapasztalta a halállomány pusztulását.

Itt megemlítem, hogy Balló igazgató úr a vezetése alatt álló szakaszon (Algyőtől a Csanytelek község alatt elhúzódozó Dongér csatornáig) a csatornázási munkálatokat már a nyár végén meg is indítja. Nem bocsátkozik áldatlan tollharcba, hanem a baj okát felismerve, cselekszik. Antalffy György halászati jog bérelő úr pedig ilyen munkálatokra előttünk évi 1000 P hozzájárulást ajánlott fel.

Nem lehet eléggé méltányolni és értékelni Balló igazgató úr nemes munkáját. Nemzetgazdasági szempontból beláthatatlan jelentősége van, hogy megszünteti a haltemetőket és halnevelő telepekké alakítja, de ahhoz, hogy az egész tiszai halállományt megmentsse — dacára az emberfeletti munkának — képtelen, ha nem állnak mellé végig az egész Tisza vonalán.

Sokan a tilalom felfüggesztését kéri azzal az indokolással, hogy a tilalmi időszakokkal csak nagyon kevés halfajta ivási ideje esik egybe.

A tilalmi időszak felfüggesztése a tizenkettedik órában levő, a végsőket vonagló nyíltvízi halállományunknak utolsó kegyelemdőfés lenne. Most nem percnyi pihenő nélkül irtani, hanem szaporítani kell a halállományt. Igaz az, hogy kevés halfajta ivási ideje esik egybe a tilalommal. De egybe esik a ponty és harcsa két legfőbb halunk ivási ideje és a Tisza kiöntése. A ponty amikor észreveszi — és már jó előre észreveszi az apadást, azonnal ivni kezd. A Tiszában élő egyik halfajta ivása sem látható, csak a pontyé. Korán reggel és alkonyatban — megfelelő napos, csendes időben — csapatosan kimegy a csekély, füves partra, ahol a víz nem mélyebb 8—10 cm-nél és megkezdődik az ívást. Az ívási időt és módot a kisgyerektől a felnőttig mindenki tudja. — Ki is használják. — Mikor az ívási idő bekövetkezett (előtte egy-két nappal már lesik, különben is könnyű az ívást közvetlenül megelőző „Hasítások”-ról ívási időt megállapítani) a tiszaparti falvak lakóai

jó része kimegy az ártérre és minden elképzelhető módon (szigony, dobóháló, tapogató, puska, sőt még kézzel is) fogják az ívó halat. (Soha sem láttam, vagy hallottam, hogy ívó harcsát, süllőt, csukát, vagy más fajta halat láttak, vagy fogtak volna. Mindég csak pontyot, mert más hal nem megy a leső elébe a füves parthoz ívni).

Egyik nagy kiterjedésű, árterületen levő, legjobb ívőhelyek egyikén (Szegevár község alatt, az ú. n. Akószögben) f. é. május 15-én 176 egyén — vegyesen fiatalok és felnőtt — leste és fogta az ívó pontyot. Mikor jött a csendőrrjárőr, a rét egyik szélén, a figyelő orvhalász jelzésére, a másik szélén mind a 176 egyén eltűnt. — (Ellenőrzés gyenge, mivel csendőrség sem tartózkodhatik állandóan az árterületeken, büntetés kiszabás — tekintettel a nagy nyomorra — igen minimális).

A másik elgondolás szerint ívőhelyek kijelölése véleményem szerint szintén céltalan, mert a lopásra csábítás szinte adva van. Nem lehet a fogott halról megállapítani, hogy a tiltott helyen, vagy mellette fogták-e. (Persze, hogy mellette) Halászok is megfogják a tiltott helyen is a halat. Nem azért, mert a magyar halász nem volna becsületes. Becsületes, de oly nagy nyomorban van és annyi az otthon éhező családtag, hogy képtelen a megfogott halat elengedni. Éppen ezért nem tartom helyesnek azt sem, hogy csak különböző halfajtákra állapítsák meg a tilalmat.

Hagyjunk annak az állatnak is legalább annyi pihenőt, hogy az ívást zavartalanul el tudja végezni, egy kis zaklatás nélküli időt. Hagyjuk így a tilalmi időt ahogy van. Akik azt annak idején megállapították, több mint valószínű, hogy éppen a fent elmondottak alapján állapították meg.

A csuka és ragadozó őnre (balin, bucó) külön tilalmi időszak és legkisebb méret megállapítását nem javasalom. Más olyan pocskék ragadozó, mely annyi kárt okozna a halállományban, mint ezek — nincs. Különbözn is húsuk silány, kereskedelmi értéke pedig csekély. Csak sporthorgász szempontból — fogását illetőleg — jöhet számításba. Felénk nem is igen halásszák éppen csekély értéke miatt.

Az általános tilalmi időszak felfüggesztését nem javasolom, sőt annak a legszigorúbb betartását (nemcsak papíron, mint eddig legtöbb helyen volt, hanem a gyakorlatban is) éppen a fent előadottakra tekintettel kérem. Az a kevés idő a halásznak is szükséges csónakja, szerszámjai rendbehozására, családi ügyeinek elintézésére stb. A tógazdaságoknak is csak előnyös lehet, tekintettel arra, hogy a tilalmi időszakban halmenyiségüket talán jobb áron tudják értékesíteni.

Vannak, akik a halállomány pusztulásáért a fenékhorgos kishalászokat teszik felelőssé azzal az indokolással, hogy este a véghorgot elvetik és mikor reggel felszedik, sok méreten aluli kishal a horgon megdögölve kerül a felszínre és ezzel a halállomány bizonyos hányadát tönkre teszik. Ezek a fenék horgok pedig 100—800, sőt 1000 szemesek.

Mindenek előtt tudnunk kell, hogy a Tiszán két fajta halász működik. Egyik az ú. n. nagyhalász, másik a kishalász. Előbbi csak kizárólag nagy kerítő hálóval (egy hálón kb. 7—8 ember, ezek közül — legtöbbször csak a mester állandó halász, a többi majdnem kivétel nélkül alkalmi részes, vagy napszámos) dolgozik, míg utóbbi, a kishalász egy személyben, egyedül maga, minden idegen segítség nélkül, varsával, kecével és a

különböző rendszerű horoggal halász, illetve horgász. A nagyhalós, — a jégzajlást, beállást leszámítva — állandóan ezzel az egy szerszámmal halász. A kishalász — a vízállástól függően — először varsával és az ú. n. egy köves horoggal (menyhalas), majd később, kisebb vízállással — június 1-től jégzajlásig — fenékhoroggal és vízszines kabakossal dolgozik.

Több évtizedes tapasztalat után állítom, hogy a tiszai kishalász 100 szemen felüli horoggal nem horgász (egy esettől eltekintve, amikor 1927-ben két kishalász összetársult és fenékhorgukat összekötve 175 szemes horoggal horgásztak). Nem pedig azért, mert ilyen nagy szerelékkel kevés jövedelméből állítani nem tud, ideje a sok horogra, csali beszerzésre nincs és szerelék állandó használat mellett legtöbb 14 nap alatt a felmelegedett vízben tönkre megy, elrothad. A Tiszán általánosan használt fenékhorgok 21, 35 és 70 szemes (70 szemes már elég ritka).

Vitéz Illésy tanácsos úrral és Balló igazgató úrral váratlanul, minden előzetes értesítés nélkül beléptünk egy halászó kishalász csónakjába. Ott a fenékhorgot Balló igazgató úr megszámlolva 35 szemesnek találta, másikat megszámlolva (váltva két fenékhoroggal dolgozott, egyikkel horgász, a másikat addig szárítja és javítja) szintén 35 szemes volt. Az ott lévő varsáit a vízből felszedve megnéztük, nem volt benne semmi (holt Tisza csatornánál, egyike a legjobb helyeknek).

Másnap reggel 5 órakor fenékhorgot felszedést néztünk végig (természetesen mi is a halász csónakjában ültünk) eredmény: 1 drb. kisharcsa kb. 15 dekás (vissza dobta), 1 drb. márna kb. 3/4 kilós. Olyan kishal, mely horgot benyelte volna és megdögölt, nem volt. (De, hogy ilyen eset előfordul, azt magam is tudom, láttam, de elég ritkán) Ekkor a tulsó parton egy másik kishalász a varsáját szedte. Átmentünk és ezt is megnéztük. Eredménye: 8 fej varsában 12 drb. kis keszeg (Varsát 24 órai vízbenlét után szedte fel).

A fenékhorgot eltiltását a fentiekre való tekintettel többen javasolják. Kedves Uraim! Itt álljunk meg egy pillanatra! Van-e olyan halászási illetve, horgászási mód, amelynél egy-két kishal — vagy nagyobb is — nem megy tönkre, veszendőbe? Nincs. Itt vigyázzunk a javaslatokkal! Ha a fenék horgot betiltják, sok nagy családos öreg kishalásznak üt ki a kenyeret a kezéből. Reánk, sporthorgászokra hozhatnak akár milyen szigorú rendelkezést, el is tilthatnak örökre a nyeles horgunktól, legfeljebb lemondunk a vasárnapi szórakozásunkról, de hogyha a fenékhorgot elveszik a kishalásztól, sok magyar halászcsalád marad kenyér nélkül és jut koldusbotra. A magyar kishalásznak a fenékhorgot nem szórakozás, hanem a mindennapi kenyérért folytatott nehéz, verejtékes küzdelem. Egy másik ok is van, amiért nem javasolnám a betiltást, még pedig igen komoly ok, — politikai. Ennek tárgyalására a helyet nem tartom alkalmasnak, de vitéz Illésy tanácsos úrnak már szóval kifejtettem.

Legyünk igazságosak! Melyik sporthorgász nem volt már úgy, hogy egy délután 80—100, esetleg még több méreten aluli kishal akadt a horgára és mint illik, vissza is dobálta. Figyeljük meg, hogy ezeknek a kishaloknak 40—50 %-ának kopolytú szúrása van. Azt pedig minden horgásznak tudni kell, hogy ezek majdnem kivétel nélkül elpusztulnak. Tehát ekkor mi, sporthorgászok azt hiszem sokkal nagyobb kárt okoztunk a halállományban, mint az a szerencsétlen magyar kishalász a fenékhoroggal.

Nem vagyok egy véleményen azzal sem, aki azt javasolja, hogy 3.0-ás horognál kisebbel ne engedjenek horgászni. Ha ez így lenne, a kishalász pl. kecsagét többet sohasem fogna, mert ez a fajta hal — és még sok más fajta is — igen kis szájú, a 3.0-ás horgot a legjobb akarat mellett sem tudja bevenni.

Ne az ilyen kis semmiségeknél keressük a hibát, hanem ott ahol az tényleg meg is van és okoz óriási méretű károkat, pl. lecsapolások, úgy a kubikgödröknél, mint a holtágaknál, hol az utánpótlás százszázalékgig elpusztul, továbbá az ivás megzavarásában. (Azt hiszem nem kell külön magyarázni, hogyha egy 8 kilós ikrás pontyot kifognak — de hány ezer ilyen ikrást fognak ki évente a tilalmi időszak alatt? — nemcsak az egy pontyot, hanem vele együtt sok ezer kispontyot is megsemmisítettek).

Itt kell minden magyar sporthorgásznak, bérlőnek és halásznak — minden személyes érdek kikapcsolásával — összefogni és nyíltvízi halállományunkat megmenteni. Ez által több ezer embernek adunk kenyeret és nyugodt, biztos megélhetést.

Érdekes még az, hogy soha, senkitől nem hallottam, hogy a halállományban milyen károkat tesznek a különböző lapátos, nagy hullámokat verő gőzhajók. — Ez ellen természetesen semmit nem lehet tenni és igazán nem kívánhatjuk azt, hogy szüntessék be a hajójáratokat. Nemzetgazdasági szempontból azt hiszem a hajózásnak is van annyi jelentősége, mint nyíltvízi halállományunknak és csak mint érdekességet említtem meg, hogy alacsony vízállással, mikor kikerülnek az ú. n. kövezések, porondlapályok, egy lapátos hajó elvonulása után (a vontató hajókon kívül naponta személy-járat kétszer) szászámra maradnak szárazon a kishalak és ott is pusztulnak el, mivel a második személy hajó csak d. u. 6 órakor jön, akkorra már régen megdöglött minden kishal. A személy-járatot nálunk két hajó bonyolítja le. Ezek közül az egyik, a „Tihany“ nevű (állítólag eredetileg dunai vontató hajó) különösen sok halat tesz tönkre, mivel szokatlanul nagy hullámzást csinál. — Különösen a kishalászoknak okoz rengeteg bajt, mert minden egyes alkalommal, — mikor halász nem evez be a hullámokba — csónakokat elülteti, az egész vagyont a víz alá nyomja. (A kishalásznak minden vagyona a csónakban van). Átkozzák is érte éppen eleget.

Nem-e lehetne ezt a hajót esetleg a Dunán járatni, vagy vontatásra felhasználni — különben is vontató hajó — éppen a fent elmondottakra való tekintettel? Igen sok kishalász adna hálát az Istennek, — a káromkodások helyett — hogy megszabadultak tőle.

Ismételten kijelentem, hogy fenti cikk megírásával senkit bántani nem akartam, csupán a nyíltvízi halállomány megmentését akarom egy centiméterrel előbbre vinni.

Szunyfi Béla.

Mindszent.

Halászélet Rovignóban.

Kolosváry Gábor dr.

A „Halászat“ multévi 21—22. számában rovignoi kutatóutam állattani eredményeiről, s a rovignoi biológiai intézetről már beszámoltam. Lent-tartózkodásom alatt azonban a rovignoi halász-életet is megfigyeltem és mellesleg tanulmányoztam is. Ezért, így gondolom, a „Halászat“ olvasóközönségét érdekelni fog-

ja, ha idevágó megfigyeléseimről egy pár csekélységet elmondok.

Rovigno régi római halásztelepülés. Régi neve *Rubinium*. Ezt a nevet a környéken igen elterjedt „*terra rossa*“—tól nyerte. Ez a „*terra rossa*“ bauxit-tartalmú talajféleség, kitermelése azonban csak a legújabb idők vívmánya. Ezért *Rovigno* ma nem csak halász-hely, hanem jelentős bauxit iparral rendelkező városka is.

A monda szerint *Diocletianus* római császár alatt egy *Euphaemia* nevű szűz az arénában keresztyéni vértanu halált halt. Oroszlánok ölték meg, de holttestét a keresztyének magukkal vitték s díszes szarkofágban helyezték örök nyugalomra. Ez a szarkofág a tengeren keresztül *Calcedoniából*, ahová a szűz való volt, úszva egészen *Isztriáig* eljutott, *Rubinium* népe emelte szárazra, s azóta a szent itt alussza örök álmát. *Szent Euphaemia* hatalmas kőszarkofágja és benne féltarú földi maradványai a főtemplom egyik nagy oltára mögött ma is láthatók. Két hatalmas olajfestmény örökíti meg halálát az arénában és szarkofágjának *Rubinium* partjaira való vetődését. *Szent-Euphaemia* a rovignoi halászoknak védő szentje, a főtemplom a nevét viseli. Szentképein ez olvasható: „*S. Eufemia V. e M. di Calcedonia.*“ A kép a szűzet ábrázolja, kezében palmaággal, lábainál nagy kerékkel és két pihenő hímoroszlánnal. A kép másik oldalán a hozzá intézett fohász olvasható olasz nyelven. A *Szent Euphaemia* főtemplom később épült velencei campanile-stílusban büszkélkedő magas tornya tetején a Szent hatalmas szobra állott a kereszt helyett. Csak állott, mert 1935-ben egy hadihydroplán onnét lesodorta. 1938 júliusában fogják újból feltenni. Az óriás 3 méter magas szobor most a templomban van. Teljesen restauráitan várja az újból való felszentelését. Minden év szeptember 16-án van *Szent Euphaemia* ünnepe. Ilyenkor a vidék lakossága tömegesen *Rovignoba* özönlik. A csendes kis adriai fészek, hasonlóan a mi falusi búcsúinkhoz, meg-elevenedik. Persze a mi népi és cigányzenék helyett gépzene és rádió hangja kíséri a körhinta forgását. Az ünnep egybeesik a korai szürettel, s a kis városban az olasz-illir népség kedélye felvidámodik. *Rovigno Szent Euphaemia* városa és *Szent Euphaemia* a rovignoi léleké. Ezért kellett megemlékeznünk a szűzről, s érdekes legendájáról.

Rovigno tehát elsősorban halászváros. Egy rendes hajó kikötő mólója s egy külön halász-bárka mólója van. Tengeri élete az utóbbin lüktet. Hajó naponként egyszer vagy még kevesebbszer fordul meg partjainál. Annál nyüzsgőbb az élet a halászok mólóján. Teherrakodó partján a bauxit szállító hatalmas teherautók száguldozása, s a bauxitnak teherhajóra rakása azonban szünet nélkül folyik. A vörös portól szinte az egész partvidék vörös, az alföldi paprikaipar jut önkénytelenül eszünkbe róla. Az előkelőség s az úri villanegyed visszavonult életet él. A vitorlázás, hajókázás nem divat, hanem mesterség. Míg a *Balatonon* a tehetősebb osztályhoz tartozók sarjai üzik e nemes sportot, addig *Rovignóban* a vitorla kötele és a kormányrudat a mindennapi megélhetésért „vitorlázgató“ szegény osztály tartja kezében. A horgászás sem divat. Horgászni a kis gyermekek és a vének szoktak a partok mentén. Horgászrudd nélkül, pusztán a jobb kéz három első ujjai között tartott madzagot eresztenek le horoggal együtt a víz alá, s bizony az eredmény nem sok. A horgászás itt sem nem sport, sem nem megélhetés, hanem gyermekes, naiv időtöltés. A halászbárkák nagysága, felszerelése, jó karban való tartásának különféle fokozata a tulajdonos anyagi tehetségének egyenes függvénye.

Reggel a vitorlás halászbárkák motor-zajára ébred az ember. E zajba, megfelelő időjárás szerint, a sirályok rekedt víjogása keveredik. Rendszerint eső előtt hangoznak a madarak. Bár minden bárka őrzi az ősi vitorlásbárka külsejét és jellegét, a vitorla ma már mégis csak másodrendű segédeszköz. Minden bárkán ott a motor, mely lomha puffogással inkább tompa töff-töfföléssel nemcsak elmaradhatatlan és legelső tényezője a kenyérkereső vitorlásnak, hanem a rovignoi élet legjellemzőbb hangtani összetevője, sajátossága. Halászni az egész nap folyamán szoktak. Legfőbb halászdő azonban a korareggeli napszak. Hiszen a délelőtti órákban kél el legjobban a hal a csarnokban (melynek emeleti része mozi). Aki reggel jó fogást csinált, az egész nap pihen és pipázik, s az utcákon, tereken társaival kisebb-nagyobb csoportokban tereferél. Tekintve azt, hogy *Rovigno* környéke tele van jól védett öblökkel, ezt nem csak a zoológus tudja módfelett értékelni, hanem a halász is, kitaróbb halász még akkor is hálóz az öblökben, amikor a nyílt vizen zimankós az idő. Ha azonban *Sirokkót* várnak (mert ezt ott mindenki előre érzi és tudja) akkor a halász móló csendes marad, sőt a kirándulót is kinevetik, mert bizony aki nyáron ilyenkor messzebb merészkedik, aligha kerül teljesen el nem ázva haza.

A hal nagyon olcsó élelmi cikk. Nemcsak fillérekért kél el a piacon, hanem a halászok egymást egyegy jó bő-marék hallal bármikor szívesen kisegítik és ajándékba is szívesen adnak a zsákmányból. Ha azonban a caputos ember kíván tőlük valamit, ami számukra értéktelen (rák vagy tuskésbőrű), annak árát jól megkéri. Nemcsak bárkáról halásznak, hanem ladikból is. Ez utóbbi halászat úgy történik, hogy közel a parthoz a ladikból a háló egyik végét gyorsan kidobják. Ezután sebesen a partszegély mentén tovaeveznek, miközben a kifeszítésre kerülő háló és a partszegély közé, előre a ladikba készített kövek közül többet a vízbe dobálnak. Így úzik a halat a háló felé. Mikor a háló másik végéhez értek, s a háló már teljes egészében kifeszült: mindjárt felszedik, s a zsákmányt leszűretelik. A kikötőben állomásozó ladikokban mindig látunk sokszor igen tekintélyes kőrákásokat, melyek mind halak úzésére szolgálnak. Hálóját minden halász nagy becsben tartja, hiszen a kenyere függ tőle. Hazatérésnél gondosan elteszik, s a hibákat azonnal javítják. Hálószáritás, valamint a fehérnemű száritása az utcán s az ablakokban történik. A bárkák, ladikok példásan tiszták, annál kevésbé az utcák, különösen szüretkor, midőn a cefre nagy tömegekben hever kűnt. A szemét a part köveire kerül, honnét a hullámok mossák le. A parti kövek között él a patkány, az itt gyűjtő zoológust gyakran vicogva körülugrándozzák. A ladikokban állva előrefelé eveznek a halászok, mint a balatoni halászmester a kis vezérladikjában, sokszor dobálnak is lábukkal a ladik fenekén, akárcsak a balatoni halászok. Úgy látszik ősi tapasztalat itt is ott is, hogy a halak mégiscsak hallanak.

A rovignoi halászat tárgyát legfőképpen a *Szépi-ola-Szépia-Loligo*-(*tintahalak*) *trepang*- és *tonhal*-halászat képezi, olykor hatalmas kosarakkal fogják a *Maja squinado* nevű nagy rákot, a *szkombrit*, stb...stb... A *szardíniák* és a *szardellák* a rovignoi konzervgyárban kerülnek feldolgozás alá. A *Canale di Leme végén* (ez a csatorna lesüllyedt folyóvölgy) *osztriga*-tenyésztés folyik, a *malária* leküzdésére pedig a biológiai intézet az *Anopheles*-lárvákat pusztító amerikai halak betelepítésével ért el igen kiváló eredményeket. A konzervgyárban ezenkívül

még a *tonhalakat* és a *makrelákat* is feldolgozzák. Az *osztrigán* kívül a *nemeskagyló* (*Mitylus edulis*) és a *Noé bárkája* nevű piros kagyló is kedvelt csemegéje a parti lakosoknak. Szerzőnek legjobban ízlett az *ördögghal* (*Rosa-Fisch*) húsa. Ez a hal csak úgy kerülhet piacra, ha mérgező nyulványaitól előre megszabadítják. Csonkítatlan állapotban való forgalombahozatala hatóságilag is tilos. A többi hal elkészítése legfőképpen olajban kísűtve vagy rántva történik, de hébe korba „halragu“ névvel igen finom halpaprikás is az asztalra kerül.

UJDONSÁGOK — VEGYESEK.

Személyi hírek. A kormányzó úr őfőméltósága: *Trummer Árpád* min. tanácsost a földm. minisztérium vízügyi főosztályának vezetésével f. é. július 1-ével megbízta. Melegen üdvözljük őt ez alkalommal és kérjük, hogy a halászat érdekeit a tőle megszokott úgyszeretettel továbbra is támogassa. — *Jáky Jenő* miniszteri tanácsos nyugalmoba vonulása folytán a folyammérnöki ügyosztály vezetését *Böröcz Mihály* miniszteri tanácsos vette át. Benne is a halászati ügyek régi barátját köszöntjük és üdvözljük.

Nagy örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy az Országos Halászati Felügyelőség vezetőjének és Egyesületünk nagyérdemű közszeretében álló igazgatójának *vitész Illésy Zoltánnak* a kormányzó úr őfőméltósága a *miniszteri tanácsosi címet és jellegét* adományozta. Összes olvasóink nevében is kívánjuk, hogy őfőméltósága még számos évig irányítsa a magyar halászat ügyeit az erőteljes, egészséges fejlődés útján.

Németh Endre műszaki tanácsosi címmel és jelleggel felruházott kir. főmérnököt a földművelésügyi miniszter úr őfőméltósága a VII. fizetési osztályba műszaki tanácsossá nevezte ki. Évekig dolgozott kitűnő eredménnyel a halászat ügykörében, utóbbi években pedig az öntözésügyi hivatal munkakörében érvényesíti nagy tudását és munkarejét.

A m. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás tisztikarában is örvendetes előlépésekről számolhatunk be. A kormányzó úr őfőméltósága *dr. Maucha Rezső* kísérletügyi igazgatói címmel és jelleggel felruházott l. o. főadjunktust és egyetemi magántanárt, az állomás vezetőjét és *Lindmayer Antal* kísérletügyi igazgatói címmel és jelleggel felruházott l. o. fővegyészt, az állomás helyettes vezetőjét *kísérletügyi igazgatókká a VI. fizetési osztályba*, a földművelésügyi miniszter úr őfőméltósága pedig *dr. Darvas Rozáliát*, aki immár hat év óta végez az állomás laboratóriumában vegyelemző munkát, kísérletügyi gyakornokká nevezte ki.

A halélettani állomás szakkörökben világszerte elismert nevű kitűnő vezetőjének és helyettesének rég kiérdemelt előlépése osztatlan örömet jelent mindnyájunknak. Valamennyiük munkásságához további sok sikert és elismerést kívánunk.

Vak horgász harca az óriáscáppával. Londoni jelentés szerint H. Johnson hatvanéves stokbridgei világtalan sportférfi a Weymouth-i öbölben horgászott. Rövid várakozás után két méter hosszút centiméter hosszú cápa akadt horgára és a vak halász heves küzdelem után egyedül partra vontatta a több mázsa súlyú, irtózatos erejű tengeri ragadozót.

Megharapta a — lazac. Wattson Adolfné seattlei (Washington-kerület) nőt horgászás közben szokatlan baleset érte. Egy hatalmas lazac a csónakjába ugrott és megharapta az arcát. Az őt centiméter hosszú, mély sebet több öltéssel varrták be.

Török tengeri szörny. Egyszerű halászbereknek, úgy látszik, sikerült a zoológiát egy ismeretlen állatfajtaival gazdagítani. A Márvány-tenger déli részén, a Kutya-szigetek közelében török halászok, hosszú és kemény küzdelem után egy gigantikus nagyságú halat fogtak, amelynek óriási, az oroslánhoz hasonló feje van. A szörny hossza nem kevesebb, mint öt méter és félelmetes, ijesztő benyomást kelt. Szakemberek kijelentették, hogy ehhez hasonló élőlényt még nem láttak. A halászok elbeszéltek, hogy az óriási hal két óra hosszat vontatta bárkájukat, amíg szigonyokkal megölték. A különös állat jelenleg a híres istambuli halpiacon látható.

Árverési hirdetés.

Az Esztergomi Halászati Társulat folyó hó 19-én (1938. év augusztus hó 19-én) d. e. 10 órakor az esztergomi városházán főjegyzői hivatalban nyilvános árverés útján az árverés napjától számított és 1942. június 30-áig tartó időtartamra bérbeadja a

pilismaróthi közalapítványi erdőhivatal kezelésében lévő Pilis-maróth község határában elterülő 458 k. h. 480 négyszögöl területű dunai vízterület halászati jogát. Az árverési feltételek ugyanitt megtekinthetők akár előzőleg, akár az árverés megkezdése előtt.
Esztergomi Halászati Társulat.

TÁRSULATOK — EGYESÜLETEK.

A szolnokvidéki alsó tiszai halászati társulat, F. évi július hó 2-án Szolnokon tartotta évi rendes közgyűlését a *szolnokvidéki alsó tiszai halászati társulat*, melyen Sivó Ernő felsőházi tag, elnökölt.

Az igazgatói jelentés meghallgatása után, — amellyel kapcsolatosan a sajnálatosan elszaporodott orvhalászat megállítására alkalmas eszközök és módok is megtárgyaltak — a közgyűlés az 1937. évi zárszámadást 9829'71 P bevétel és 6319'80 P kiadással és 3509'91 P maradvánnyal elfogadta. Ugyanakkor az 1938. évi költségvetést 10,001'33 P bevétellel és 6674'40 P kiadással irányozta elő.

A Halásztelek-Kókafalvi halászati társulat f. é. július 7-én Szarvason tartotta meg évi közgyűlését, amelyen a társulat elnökévé vitéz Biki-Nagy Imre szarvasi községi főjegyzőt választották meg. A közgyűlés elhatározta, hogy a társulat jövedelméből holdanként 5 pengő részesedést állapít meg az érdekelt-ség részére, majd a halászbérlő bérlészállítási kérelmét tárgyalta, annak részben helyt adott.

A Czibakháza-Saápi halászati társulat f. év július hó 11-én tartotta évi közgyűlését Czibakházán. Az érdekeltek az elnökségről lemondott Sváb Gyula nagybirtokos helyett elnökké Nagy Tibor főjegyzőt választották, majd a közgyűlés elhatározta, hogy jegyzőkönyvében örökíti meg Sváb Gyula érdemeit, aki a társulat ügyeit a megalakulás óta kiváló ügybuzgósággal vezette.

A Bodrogai halászati társulat július hó 23-án tartotta évi rendes közgyűlését Sárospatakon. A közgyűlés a társulat elnökévé báró Waldbott Kelemen felsőházi tag urat, igazgatójává báró Reichlin Farkas urat, titkárává Kolozs Richárd urat választotta.

A közgyűlés kegyeletes szavakkal emlékezett meg Kvaszinger igazgató úr haláláról, aki a társulat ügyeit a megalakulás óta intézte.

Külföldi lapszemle.

Szélvédelem, fásítás, fehérjep probléma. Norvégiában, Svédországban törvényileg van előírva, hogy egy fa kivágása esetén 3—5 csemete ültetendő. A cikk kiemeli a haszonnákként az akácot. Továbbá igen ajánlja a gledicsia ültetését, amelynek 25—40 cm. hosszú termése 15—25 drb. 9—11 mm. nagyságú magot szolgáltat magas fehérjetartalommal. Amerikában takarmánynak használják. Közli egyes fafélék termésének takarmányozási értékét így:

Megnevezés	Víz-tartalom	Nyers-protein	Nyers-zsír	Nitrogénmentes rész	Rost	Haszon
Gledicsia mag	11.83	24.44	2.14	46.15	10.65	4.29
Gledicsia hüvely és mag	8.73	10.17	1.72	53.54	20.68	4.76
Borsó	14.—	22.5	1.6	53.70	5.40	2.80
Vadgesztenye (száraz)	18.80	6.9	2.40	65.30	4.—	2.60
Tölgy makk (félszáraz)	35.—	4.3	3.2	47.10	8.9	1.5
Bükk	11.1	13.3	27.4	25.50	18.50	4.2

Különösen ajánlja a Gledicsia felkarolását, amelynek hüvelye könnyen szedhető fehérjedús táplálék, termése tavaszra a fán marad és így a gazdasági munkálatok szünetjében is betakarítható. Fája vöröses, esztergályos és asztalos fának igen alkalmas.

(Kívánatos volna annak megállapítása, hogy a termésének gyűjtése mibe kerül és a halak mennyire szeretik).

Megemlíti, hogy jelenleg az erdőgazdaság átszervezése előtt állnak, a tiszta fenyőkultúrát kezdik feladni. Ahogy a mezőgazdasági termelésben a fehérjedús pillangós növények bevezetése fordulatot idézett elő, éppen így kell ma kuttatnunk olyan fafélések után, amelyek magtermése stb. értékesíthető.

Külön fejezetet szentel a vadgesztenye termésének is. Ez a takarmányanyag a halászatban nem ismeretlen. Megfigyelései szerint egy-egy gesztenyefa 24 kg. termést adott és a tiszta hozadék fánként az 1.60 Schillinget meghaladta.

Wiener Landwirtschaftliche Zeitung IV. 28. S. 123.

A friss tengeri halfogás szabályozása Németországban. A heringszezon megindulása idején általában a friss tengeri halban hiány mutatkozott eddig Németországban. Eppen ezért az idén megjelent rendelet akként szabályozza a halász részvénytársaságokat, hogy július 3-ától 25 %/o-át, szeptember 10-től 50 %/o-át, október 1-től 60 %/o-át a halász flottájuknak friss tengeri halfogásnál kell alkalmazni. A rendelet kimondja, hogy ezen halász flotta, amely tehát a nyíltvízen dolgozik 70 %/o-ban modern hajókból álljon.

Die Deutsche Fischwirtschaft.

A sziléziai halászati egyesület 1937. évi tevékenysége. A Fischerei Zeitung 24. számában érdekes összefoglalás jelent meg a *sziléziai halászati egyesület 1937. évi tevékenységéről*. Az egyesületnek 325 tagja van, ezek közül 192 tógazda, akik összesen 11.018 hektár tógazdasági területtel rendelkeznek, ami a sziléziai tógazdaságok 80 %/o-át teszi ki. Érdekes képet kapunk a tógazdaságok területi nagyságát tekintve. Sziléziában ugyanis összesen 1624 tógazdaság van, de ezeknek legnagyobb része igen kicsi. Az egyesületi tagok tógazdaságai alábbi megoszlásúak:

10 hektárig	100 tógazda van
20 " "	25 " "
25 " "	6 " "
50 " "	24 " "
100 " "	14 " "
150 " "	6 " "
150 h. felett	17 " "

Az egyesület 1938. évben 776,000 sebespisztrángot és 7300 ivadékokat helyezett ki 8387 R. M. értékben. A kihelyezési költség 1/3-át az érdekeltek viselték.

Az eladható tógazdasági pontytermés 1937. évben 22,000 mázsa volt, ezzel szemben a nyíltvízi halászat 38 helyről mindössze 449 mázsa halfogást jelentett.

Szilézia területén 74 sporthorgász egyesület működik. Az édesvízi halpropaganda érdekében a hűvétí pontyfeladás növelésén kívül a napi sajtó és a rádió útján fejtett ki tevékenységét az egyesület.

Ausztria legnagyobb pisztrángtelepe Kallwangban Steiermarkban van. A tógazdaság 7 hektár vízterülettel és 73 km. hosszú hegyi patakkal rendelkezik. Évente 500—600 ezer szikzacskós sebespisztráng ivadékokat helyeznek ki 3 nagyobb, összesen 6 hektár területű tóba, azaz a kihelyezés m²-ként 12—15 darab. Először savanyú tejet adnak, majd a 3—4 cm-es ivadéknak már vér, túró és húskeveréket. A hús főzve és finoman darálva kerül etetésre, azonkívül szemét halat is felhasználnak hasonlóan elkészítve. Napjában 3—4-szer etetnek. Ilyen üzemberendezés mellett a veszteség 20—50 %/o. Már júliusban eladásra kerülhet az ivadék. A szállításhoz 60 drb oxigénes palackkal rendelkeznek. A felnevelendő és eladásra kerülő pisztrángot 4 m széles és 500 m hosszú medencében tartják, ahol igen erős vízátfolyást biztosítanak. Napjában egyszer kapnak táplálékot, télen azonban 2 naponként történik csak az etetés. Jelenleg az ivadéktermelésre fektetik a főszűlyt. A propagandát szolgálja az az akvárium, amelyet élő pisztránngal telve a közeli országút mellett helyeztek el.

(Österreichische Fischerei Zeitung júliusi szám).

Kontur György.

A német bálnahalászat. 1935-ben Németország halzsír szükséglete 250,000 tonnát tett ki. 1936-ban a 4 éves terv keretében indult meg a német bálnahalászat. Az első évben 35,000 tonna teljesítményt értek el. A napokban fut ki az idei flotta, amely áll 44 halászhajóból és 6 főzőhajóból. A legnagyobb 45,000 tonna vízkiszorítású és 30,000 tonna halzsír befogadású. Az idén 85,000 tonna zsíradékra számítanak, ezzel a teljesítménnyel a világon harmadik helyen fognak állni. A halászatot a déli jéges tengeren üzik, visszaérkezésük májusra várható. Ugyancsak nagy jelentősége van az újonnan megindult halbőr kikészítésnek. Erre a célra cápabőr felel meg a legjobban.

Arjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő Rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi Rt.-től nyert értesítés szerint július hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty...	nagy	1:50—1:60 P
	közép	1:40—1:50 "
	kicsi	1:20—1:40 "
Édesvízi jegeltponty	nagy	1:00—1:10 "
	kicsi	0:90 "
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	6:00 "
	II. "	4:00 "
	III. "	3:20 "
	IV. "	2:80 "
Fogassüllő	I. oszt.	" "
	II. "	" "
	III. "	" "
	IV. "	" "
Harcsa	nagy	3:20 "
	közép	2:60 "
	kicsi	2:20 "
Csuka	élő	" "
	jegelt	" "
Compó		" "
Pisztráugsüger		" "
Kárász		" "
Fehérhal		" "
Balatoni keszeg		0:35 "

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

BARTA LIPÓTNÉ
HALKERESKEDŐ

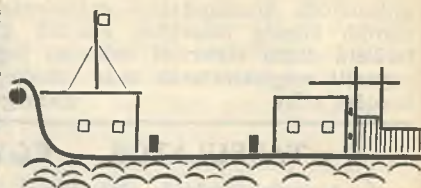
TELEFON

Iroda: 185—0—71.

Üzlet: 185—5—84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

**ZIMMER
FERENC**

Halkereskedelmi Rt.
Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telep: IX., Gönczy Pál u. 4. T.: 185-4-48.

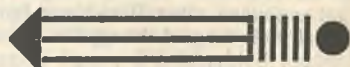
Fióküzletek: IX., Központi vásárcs. T.: 185-4-48.

V., gr. Tisza István u. 10. T.: 181-6-79.

VII., Garay téri vásárcs. T.: 130-4-48.

Iroda: VIII., Horánszky utca 19. T.: 135-3-39.

Budapest.

HALÁSZHÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, parafa-alaltság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt.-nál Budapest.

Telefón szám: Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7.
184—3—10. A Ferenc József hid és Erzsébet hid között.

Telefón szám: Fióküzlet: VII. kerület Thököly-út 16. szám.
1—85—9—65. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt.

Fakátrány

I-a. minőségű minden mennyiségben

POSNANSKY és STRELITZ

Budapest, V., Zsitvay Leó-u. 13. Tel.: 122—829.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ RT.

A MAGYAR TÓGAZDASÁGOK RT. KIZÁRÓLAGOS BIZOMÁNYOSA

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Tel.: 18-09-21, 18-09-22.

Levélcím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárusítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Tel.: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassüllőikrát.